

POSTANOWIENIE

23 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 23 września 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa B. S. i M. S.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 25 listopada 2022 r., VI ACa 665/21,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od pozwanego na rzecz powodów koszty
postępowania kasacyjnego w kwocie 5400 (pięć tysięcy
czterysta) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za
opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po
upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu
do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 12 lipca 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił, że umowa o kredyt hipoteczny z 23 maja 2008 r., zawarta pomiędzy pozwanym a powodami, jest nieważna (punkt pierwszy), w punkcie drugim zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 136.990,96 zł z odsetkami ustawowymi za bliżej opisany okres

oraz oddalił powództwo w pozostałym zakresie (punkt trzeci). Po rozpoznaniu apelacji obu stron, Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 25 listopada 2022 r. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie drugim częściowo w ten sposób, że oddalił powództwo o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od zasądzonych w nim kwot za okres od 17 października 2020 r. do 24 października 2022r.; oddalił apelację pozwanego w pozostałej części oraz apelację powodów w całości.

Pozwany wniósł skargę kasacyjną opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolę „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych dotyczących charakteru postanowień indeksacyjnych umowy kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej ocenianych na podstawie art. 353¹ k.c., prawidłowości formułowania przez powodów żądania ustalenia nieważności umowy w świetle art. 189 k.p.c., istnienia interesu prawnego kredytobiorcy w żądaniu ustalenia nieistnienia stosunku prawnego kredytu w rozumieniu art. 189 k.p.c., zakresu i charakteru oceny przez

Sąd orzekający abuzowności postanowień umowy indeksowanej kursem waluty obcej w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., konsekwencji dla bytu roszczeń powodów faktu spłacania przez nich zadłużenia bezpośrednio w walucie obcej po aneksowaniu umowy, zakresu obowiązku informacyjnego kredytodawcy wobec konsumentów, kwestii czy klauzula indeksacyjna dotyczy głównych świadczeń stron, skutków wyeliminowania abuzywnej klauzuli indeksacyjnej dla dalszego bytu umowy, możliwości zastąpienia tych klauzul innymi przepisami, w szczególności art. 358 § 2 k.c. lub art. 24 ust. 3 ustawy o Narodowym Banku Polskim, a zatem przyjęcia do rozliczeń stron średniego kursu waluty ustalanego przez NBP.

We wniosku pozwany wskazał także na oraz na potrzebę wykładni następujących przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów: art. 358 § 2 k.c., art. 353¹ k.c., art. 69 ust. 1 i 2 pkt 2 prawa bankowego w zw. z art. 353¹ k.c., art. 189 k.p.c. w zw. z art. 130^{1a} § 1 k.p.c., art. 189 k.p.c., art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 3 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej jako „Dyrektywa 93/13”), art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13, art. 385¹ § 1 k.c., art. 353 § 1 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 prawa bankowego, art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 3 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 Dyrektywy 93/13, art. 358 § 2 k.c. w zw. z art. 385¹ § 2 k.c., art. 24 ust. 3 ustawy o Narodowym Banku Polskim w zw. z art. 385¹ § 2 k.c.

W nawiązaniu do tak sformułowanych przyczyn kasacyjnych należy przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy; przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także

wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy.

Przez drugą przyczynę kasacyjną należy rozumieć brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych - zróżnicowanych albo sprzecznych - orzeczeń albo decyzji procesowych. Wskazując na tę przyczynę kasacyjną, skarżący powinien opisać, na czym polega trudność w interpretacji określonych przepisów prowadząca do niepożądanego wyżej stanu oraz zilustrować swoje twierdzenia przykładami takich rozbieżnych rozstrzygnięć. Przyczyna ta nie zachodzi, gdy wprawdzie w pewnym okresie faktycznie doszło do rozchwiania wykładni albo wyraźnych różnic jurysdykcyjnych poświadczonych odmiennymi rozstrzygnięciami, jednak następnie – po wyjaśnieniu występujących kontrowersji i uzgodnieniu stanowisk – ugruntowany został pogląd, który uzyskał przewagę i ukształtował wykładnię oraz oparte na niej orzecznictwo, niewykazujące już później odchyłeń, układające się w stabilną linię orzeczniczą (zob. uzasadnienie postanowienia składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2014 r., III CZP 2/14, OSNC 2014, nr 12, poz. 124).

Ta ostatnia sytuacja zachodzi w przypadku kredytów indeksowanych kursem waluty obcej lub denominowanych w walucie obcej (powszechnie określanych mianem kredytów frankowych). W wyniku licznych orzeczeń Sądu Najwyższego, wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz sądów powszechnych doszło bowiem do ujednolicenia poglądów prawnych oraz wypracowania linii orzeczniczej udzielając odpowiedzi na wszystkie przedstawione wyżej zagadnienia prawne oraz rozwiewającej przedstawione wyżej wątpliwości prawne (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, Nr 11, poz. 134; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, Nr 2, poz. 20; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22; z 29 listopada 2023 r., II CSKP 1460/22; z 4 kwietnia 2019 r., I CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 21 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22; z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 13 maja 2022 r.,

II CSKP 293/22; z 25 lutego 2022 r., II CSKP 87/22; z 28 lipca 2023 r., II CSKP 611/22; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, zasada prawna, OSNC 2021, Nr 9, poz. 56; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2; wyroki TSUE z 20 września 2017 r., C-186/16; z 3 października 2019 r., C-260/18).

W tym stanie rzeczy, wobec niewykazania przytoczonych przyczyn kasacyjnych orzeczono, jak w sentencji. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz powodów, którzy wnieśli odpowiedź na skargę kasacyjną, znajduje podstawę w art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., a także § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1964).

[SOP]

[ms]